

Pirma stotelė. Žaliašilio bendrija

Pušynuose auga įvairūs ir daugumai žmonių mažai žinomi visžaliai krūmokšniai. Apie juos galėsite pasiskaityti stende. Sodrią miško žalumą, priklausomai nuo metų laiko, pagyvina pušyninės geltekklės (*Scorzonera humilis*), uolinės vanagės (*Hieracium murorum*) ar paprastosios rykštenės (*Solidago virgaurea*) graižų geltonis. Mėlynių kaimynystėje veša pusiau parazitinis augalas

Pievinis kūpolis

pievinis kūpolis (*Melampyrum pratense*). Jis pražysta prieš pat Jonines, dar vadinamas Kupole, todėl ir rūšis pavadinata kūpoliu. Nors augalas ir naudojasi greta augančiomis mėlynėmis, bet jo gelsvuose žieduose taip noriai dūzgia miškinės bitės ir kamanės rinkdamos nektarą.

Žalčialunkis

Antra stotelė. Unksminė šlapynės bendrija

Reljefo įdubose, kur grūntiniai vandenys yra arti žemės paviršiaus, susiformuoja savitos augalų bendrijos. Čia įsikuria augalai, pakantūs unksmei ir drėgmės pertekliui. Šaltiniuoto upeliuko pakraščiuose susidariusios gausios rūdžių sąnašos byloja, kad upelio vanduo turi labai daug geležies.

Jo pakrantėse auga eglės (*Picea abies*) ir juodalksniai (*Alnus glutinosa*). Pavasarį žydi pražangialapė blužnutė (*Chrysosplenium alternifolium*), kurios plokščius lyg stalias žiedus apdulkina moliuskai. Medžių paūksmėje raudonas uogas brandina vienas nuodingiausių Lietuvos augalų – žalčialunkis (*Daphne mezereum*).

Trečia stotelė. Pelkių augalija

Botanikos take aplink seklėjantį ežeruką yra susidariusi nedidelė tarpinio tipo pelkutė, kurioje auga įvairių rūšių kiminai ir viksvos, baltu pūkeliu pasipuošia alpinė kūlingė (*Trichophorum alpinum*) ir išsikeroja pusiau parazitinis augalas pelkinė glindė (*Pedicularis palustris*), žydi pelkinis skiautalūpis (*Epipactis palustris*), pelkinė mandrauninkė (*Parnassia palustris*) ir durpyninis bereinis (*Chamaedaphne calyculata*), rudenio noksta spanguolės (*Oxycoccus* spp.), o kai kada pasirodo retas Raudonosios knygos augalas dvilapis purvuolis (*Liparis loeselii*).

Pelkinė mandrauninkė

Natūrali paežerės pieva

Tamsialapis skiautalūpis

Ketvirta stotelė. Natūrali paežerės pieva

Pievos dažniausiai susiformuoja dėl žmogaus ūkinės veiklos. Natūraliose pievose visada yra didelė vabzdžių ir augalų rūšių įvairovė. Viename kvadratiniam metre čia galima aptikti iki 30 augalų rūšių! Rasakilos (*Alchemilla* spp.), vėdrynai (*Ranunculus* spp.), lipikai (*Galium* spp.), raudonoji žiogragė (*Geum rivale*), pelkinė vingiorykštė (*Filipendula ulmaria*) ir daugybė kitų augalų sudaro tankų, nuolatos žydintį sąžalyną, kuriame maisto ir prieglobstį randa įvairių rūšių vabzdžiai ir kiti smulkūs gyvūnai.

Penkta stotelė. Ežero augalija

Ankstyvą pavasarį pakrantė pasipuošia baltažiedės plukės (*Anemone nemorosa*) žiedais, prie pat vandens skleidžiasi pelkinė puriena (*Caltha palustris*), vėjyje lengvai siūbuoja nusvirusios striepsnės (*Melica nutans*) varputės, o iš žalių lapijos „ežiukų“ lenda viksvų (*Carex* spp.) žiedynai. Vandens augalija atsibunda vėliau, kai vanduo geriau išyla. Tada ant vandens geltonai pražysta paprastoji lūgnė

Vandens lelija

(*Nymphaea luteum*), karališkus žiedus išskleidžia mažžiedė vandens lelija (*Nymphaea candida*), pakrantėse įdomius vaisynus brandina šurpiai (*Sparganium* spp.).

Šešta stotelė.

Miško grybai

Grybai atlieka labai svarbų vaidmenį miško gyvenime. Jie dalyvauja medžiagų apykaitos procesuose, kurie padeda atsinaujinti gyvybei, yra geras prieglobstis ir maisto šaltinis daugeliui vabzdžių bei kitų gyvūnų. Žaliašilyje dažnai matomas taurinis žvakidėlis (*Clavicorona pyxidata*) yra įdomios išvaizdos, tačiau nevalgomas. Iš valgomų grybų dažniausiai randamas raukšlėtasis gudukas (*Rozites caperata*), bet labiausiai vertinamas tikrinis (*Boletus edulis*) ir pušyninis (*Boletus pinophilus*) baravykai.

Taurinis žvakidėlis

Septinta stotelė. Kerpės

Kerpės – viena įdomiausių gyvybės formų žemėje. Jų kūnas sudarytas iš dviejų skirtingų organizmų – dumblių ir grybų. Grybas padeda kerpei prisitvirtinti prie pagrindo, siurbti vandenį ir maistines medžiagas. Dumblis gamina chlorofilą, kuris vykdo fotosintezę ir papildomai maitina kerpę. Ant žemės auga islandinė kerpena (*Cetraria islandica*) ir elninė šiurė (*Cladonia rangiferina*), ant negyvos medienos ir kelmų išvysime dulkėtąją, žalsvarudę ir pirštuotąją šiures (*Cladonia coniocraea*, *C. chlorophaea*, *C. digitata*), selėninę briedragūnę (*Pseudevernia furfuracea*) bei melsvąją kerpenuotę (*Platismatia glauca*) galima rasti ant pušų šakų ir kamienų.

Islandinė kerpena

Aukštoji gegūnė

Išleista projekto Nr. LEADER-12-IGNALINA-03-007 „Informacinio leidinio „Maršrutai po Aukštaitijos nacionalinį parką“ leidyba“ lėšomis

Mūsų adresas:

Aukštaitijos nacionalinio parko Lankytojų centras
Lūšių g. 16, Palūšė, LT-30202 Ignalinos r.
Tel./faksas (8~386) 47478
El. paštas info@anp.lt, www.anp.lt

Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcija
Tel./faksas (8~386) 53135
El. paštas anp@anp.lt

Leidinių parengė Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcijos Gamtos skyrius

Kalninis dobilas

BOTANIKOS takas

Statusis atgiris

Aukštaitijos nacionalinis parkas floristiniu požiūriu yra viena turtingiausių saugomų teritorijų Lietuvoje. Čia auga daugiau kaip pusė Lietuvos floros savaiminių rūšių. Turtinga ir unikali parko gamta susilaukia didėjančio lankytojų dėmesio. Dauguma žmonių nori ne tik maloniai praleisti laiką lietuviška Šveicarija vadinamame nacionaliniame parke, bet ir susipažinti su jo gamtos turtais. Norintys geriau pažinti įvairiarūšę parko augaliją, gali apsilankyti botanikos take.

Botanikos takas įrengtas prie gražaus Lūšių ežero, tarp Palūšės ir Meironų kaimų. Tako trasa, kurios ilgis yra 3,5 km, vinguriuoja didelės kalvos šlaitais ir papėdėm. Jos įdubose slepiasi maži ežeriukai, upeliai, šlapumos bei pelkutės, ežerų pakrantėse žydi nedidelės natūralios pievelės, o aplinkui ramiai ošia žalias šilas. Tako danga natūrali, todėl reikėtų pasirūpinti patogia sportiška avalyne. O tada pirmyn!